

Alkotmánybíróság részére
1015 Budapest, Donáti utca 35-45.
1535 Budapest, Pf. 773.

a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján

FŐVÁROSI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG	
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYTART	
FOLAJSTROMSZÁM	
KEZDŐIRATON	
Postai Ügyjelölés	
Érkezett:	2017-03-17
PÉLDÁNY:	1
MELLÉKLET:	11-715 KÖZTÖK: mgh
FOLAJSTROMSZÁM:	24 K. 31419/14
UTÓIRATON:	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott,

indítványozó – kívüljegyzett és csatolt ügyvédi meghatalmazással (1. sz. melléklet) igazolt jogi képviselőnk, Dr. Sándor István ügyvéd

útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem a Tisztelt Alkotmánybíróság elé.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV / 957 - 0 / 2017
Érkezett:	2017 ÁPR 05.
Példány:	1
Melléklet:	15+2 db
Kezelőiroda:	

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.070/2016/7. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, tekintettel arra, hogy az sérti az Alaptörvény XIII. cikkében foglaltakat.

I. Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

I. Az indítványozó a Kúria jogerős Kfv.II.37.070/2016/7. sz. ítéletével szemben kíván alkotmányjogi panaszt benyújtani. A panasz benyújtásának megalapozásához bemutatjuk azokat az összefüggéseket, amelyek alapján az Alkotmánybíróság a panaszt Ügyrendjének 30-32. §-ai szerint befogadhatja.

2. A panasz megalapozásához szükség van arra, hogy a bonyolult tényállásból kiemeljük és rendszerezzük azokat a tényállási elemeket, amelyek alkotmányjogilag relevánsak, azaz valamely alapvető jog megsértését megalapozzák. Ezt követően kerül sor az Alaptörvény azon cikkelyeinek elemzésére, amelyek megsértése fennáll.

4. Az [REDACTED] indítványozó a Kúria jogerős Kfv.II.37.070/2016/7. sz. ítéletével szemben nyújtja be alkotmányjogi panaszát. Az ítélet kézbesítése az indítványozó jogi képviselője részére 2017. január 19-én történt meg.

Az indítványozó, mint felperes által panaszolt ítélet előzményét képezi, hogy a per alperese kezdeményezte a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság eljárását, amiből következően az ítélet ellen rendes jogorvoslatra már nincs lehetőség. Indítványozónak perújítás kezdeményezésére, mivel annak feltételei nem állnak fenn, nincs lehetősége.

Közvetlen érintettségünk bizonyítékként a konkrét feltételek tekintetében az alábbi tényeket közlöm a Tisztelt Alkotmánybírósággal.

Megítélésünk szerint a tisztességes eljáráshoz való alapjog, valamint a jogállamiság és a jogbiztonság elveinek sérelme megalapozza az érintettséget.¹ Az alább részletesen ismertetendő tényállás alapján megalapozottan állítható, hogy indítványozónak az Alaptörvényben biztosított jogait sértette a bírói ítélet,² és jogorvoslati lehetőségei is kimerítette.

A jelen beadványunkhoz csatoljuk az Indítványozó adatkezelésére vonatkozó nyilatkozatát (2. sz. melléklet).

II.

Érintettség - befogadhatóság

I. Mindenekelőtt tisztázni szükséges, hogy a jelen esetben *egyéni* alapjogvédelemről van szó: a panasz nem arra irányul, hogy a közigazgatási eljárás során alkalmazott jogszabályok

¹ Ld. GÁRDOS-OROSZ FRUZZSINA: A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panaszok befogadhatósága I. – az Abtv. 26. § (1) bek.-e. Alkotmánybírósági Szemle 2013.1. 74. s. köv.old.

² Pl. TÓTH J. ZOLTÁN: A „valódi” alkotmányjogi panasz használatba vétele: az Abtv. 27. §-a szerinti panasz első két éve az Alkotmánybíróság gyakorlatában. Jogtudományi Közlöny. 2014. 5. sz.

alaptörvény-ellenesek lennének. A panaszunk kifejezetten annak bemutatására irányul, hogy az indítványozó által panaszolt eljárás során meghozott bírói döntés nem állt összhangban az Alaptörvénnyel (*Alaptörvény 24. cikk (2) bek. d) pont*), vagyis hogy maga a döntés az indítványozónak (továbbiakban: *indítványozó-felperes*) az Abtv. 27. §-a alapján – mint az ügyben érintett szervezetnek – az Alaptörvényben biztosított jogát sérti [Alaptörvény 24. cikk (2) bek. d) pont, és (3) bek. b) pont], ide értve a bírósági eljárást magát is.

2. Az Abtv 56. § (2) bekezdése szerinti feltételek fennállása tekintetében előadjuk, hogy az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslatokat kimerítette, a 27. § szerinti érintettsége fennáll és a 29. § szerinti alternatív általános tartalmi feltételek szintén fennállnak, miszerint a bírói döntést érdemben befolyásolta az alaptörvény-ellenesség, illetve maga a felvetett kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű.

Megítélésünk szerint az érintettségnek a tisztességes eljáráshoz való alapjog, valamint a jogállamiság-jogbiztonság elve sérelmére történő – alább következő – alapozása mindkét, az Abtv. 29. §-a szerinti kritériumot megalapozza.

Az indítványunkban – azon általános feltételen (Abtv 29. §) túlmenően, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességről van szó, az indítványozó érintett, mert

a) a bírói döntés az Alaptörvényben biztosított jogát sérti és

b) az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette.

3. Fentieket a *jelen ítéletre vonatkoztatva a konkrét* feltételek tekintetében az alábbiak állapíthatók meg:

ad b) Ez a feltétel teljesül, mert az indítványozó, mint felperes által panaszolt ítéletet a per alperese vitte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság elé, amiből következően az ítélet ellen rendes jogorvoslatra már nincs lehetőség.

ad a) Az alább részletesen ismertetendő tényállás alapján megalapozottan állítható, hogy indítványozónak az Alaptörvényben biztosított jogait *sértette* a bírói ítélet.³

A) A jogorvoslathoz való alapvető jog sérelme

³ Ld. Gárdos-Orosz Fruzsina: i.m.78-79.

- A panaszolt ítélet tartalmazza, hogy indítványozó-felperes csak az elsőfokú határozat meghozatala után, tehát már csak a másodfokú közigazgatási eljárásban élhetett iratbetekintési jogával; ekkor ismerhette meg az ügyében az első fokú eljárásban készült szakvéleményt és az azt kiegészítő szakvéleményt; ekkor kapta meg a szakértői vizsgálat menetét tartalmazó, és azt hitelesen igazoló un. naplófájlok egy részét (azonban nem elektronikus formában az egészet). Indítványozó tehát úgy kényszerült a másodfokú eljárás fellebbezés révén történő megindítására, hogy az eljárással kapcsolatos alapvető – a Ket. 68. és 70. §-ában biztosított jogai sérültek. Ezeket a bizonyítékokat – hivatalbóli eljárás folyamatban léte miatt – a Ket. 70. §-a alapján még az elsőfokú határozat meghozatala előtt ismertetni kellett volna indítványozóval.

- Az első fokú közigazgatási határozat alapjául szolgáló szakvéleményt indítványozónak az eljáró elsőfokú hatóság nem kézbesítette, így arra észrevételt sem tehetett az elsőfokú határozat meghozatala előtt, hiszen annak tartalmát nem is ismerte (Ket. 70. §).

- A Kúria panaszolt ítélete tartalmazza, hogy az elsőfokú eljárásban valóban jogsértéseket követett el az eljáró hatóság, azonban ezeket a jogsértéseket a másodfokú eljárásban orvosolták. Az indítványozó álláspontja szerint *jogorvoslati jogának gyakorlásához* – és az említett Ket.-ben foglalt garanciák éppen ezt szolgálják – már az elsőfokú eljárásban biztosítani kellett volna számára a megfelelő iratbetekintést, bizonyítékok megismerését, mivel a fellebbezéséhez elengedhetetlenül szükséges információkat és bizonyítékokat csak a már folyamatban lévő másodfokú eljárás során ismerte meg.

- A Kúria panaszolt ítélete a fentiekben felsorolt *jogszabálysértéseket külön-külön elismerve* arra az álláspontra helyezkedik, hogy azok külön-külön nem befolyásolták érdemben a döntést. Indítványozó úgy véli, hogy a fenti jogszabálysértések – ahogyan a *Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.31,419/2014/21 sz. jogerős ítélete* is (továbbiakban: *jogerős ítélet*) megfogalmazza, jogilag minősíti, és tartalmazza [14. old. (3) bek.] – már önmagukban véve, külön-külön is *súlyosan akadályozták* jogorvoslati joga gyakorlását. A jogsértések halmozódása: az egymással összefüggő jogsértések azonban egyértelműen sértették indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogát.

B) A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

- A panaszolt ítélet tartalmazza, hogy az elsőfokon eljáró hatóság által kirendelt szakértő az engedéllyel rendelkező pénztárgép működésének jogszabályszerűségét megállapító véleménye után azt *utólag – külön hatósági kirendelés nélkül – kiegészítette* olyan kiegészítő szakvéleménnyel, amely már az elutasító határozatot alapozta meg, vagyis az alapszakvéleménnyel ellentétes véleményt fogalmazott meg. Az elsőfokú határozat tehát két egymásnak ellentmondó szakvélemény alapján született meg. Utal az indítványozó arra, hogy az első fokú eljárás során *nem ismerhette meg* ezeket a számára létfontosságú véleményeket, amint arról sem volt tudomása, hogy kiegészítő vélemény született, amelyek közötti ellentmondást azonban az eljáró hatóság sem első, sem másodfokon *nem oldotta fel*.

- A panaszolt ítélet tartalmazza, hogy a kiegészítő szakvélemény készítéséről a hatóság nem hozott külön végzést, tehát nem is fogalmazott meg kérdéseket, amelyekre a szakértő által kezdeményezett kiegészítő szakvéleménynek választ kellett volna adnia, azonban ezt azzal magyarázza, hogy erre nem volt szükség. Az ítélet szerint ugyanis a kiegészítést a tényállás tisztázása indokolta. Ezzel szemben a Ket. 58. § (4) bek.-e és 59. §-a *szigorú eljárási rendet* határoz meg a szakértő tevékenységére, így azt is, hogy a kirendelő végzéstől való *eltérést* a szakértőnek minden esetben *engedélyeztetnie kell*.

- A szakértő akkor, amikor a hatóságnak jelezte, hogy kiegészíteni kívánja szakvéleményét, olyan aggályokra hivatkozott, amelyek egy *másik típusú* pénztárgéppel kapcsolatban merültek fel. A Kúria ítélete azonban iratellenesen azt tartalmazza, hogy a másik és az engedélyezési közigazgatási eljárás tárgyát képező gép teljesen azonos, csak a forgalmazója más, holott az iratokból (így pl. a jogerős ítéletből [16. old. (2) bek.]) egyértelműen kitűnik, hogy a jelen panaszolt ítélet a SAM4S NR-300 ONLINE pénztárgépre vonatkozó közigazgatási határozatra vonatkozik, míg a szakértő a S&E NR-300 pénztárgéppel kapcsolatos aggályokra hivatkozott, és ezen is demonstrálta a hatóság előtt a biztonsági rés meglétét, így ezen utóbbi pénztárgép működésének jogszabálysértő voltát.

- A szakértő a kiegészítő szakvélemény készítése során a *beküldött etalon-gép hatósági plombáját feltörte, a gép házát felnyitotta, a géphez saját maga által készített szerkezetet kapcsolt*, azonban – a beavatkozást tanúsító iratanyag, naplófájl tanúsága szerint így is csak *többszöri kísérletre* sikerült előállítani olyan új – az indítványozó-felperes által a hatóságnak beküldött pénztárgéptől eltérő – szerkezetet, amelyen biztonsági rést tudott felfedezni. Az

ítélet azt tartalmazza, hogy ilyen beavatkozás a tényállás feltárásához szükséges, így nem alapos indítványozó-felperes azon álláspontja, hogy a szakértő *maga állította elő* a jogsértő állapotot, és így a pénztárgép jogsértő – eredeti állapotában *nem tartalmazott* – funkcióját. Indítványozó álláspontja szerint a *rendeltetésellenes használatból* (a plomba feltöréséből és a berendezés további elemekkel való kiegészítéséből) az eredeti, engedéllyel rendelkező, etalonként lefoglalt gépre vonatkozóan már nem lehet a szakvélemény kiegészítése címén a már beadott, aggályokat nem tartalmazó szakvéleménnyel ellentétes kiegészítő szakvéleményt készíteni. Továbbmenve: ezt a hatóság visszavonó határozata alapjául nem használhatta volna fel, arra *határozatát* (a gép működése jogsértő, mert biztonsági rést tartalmaz) *nem alapíthatta*.

- Indítványozó-felperes az első fokon eljáró hatóságtól a szakértő beavatkozásának mibenlétét és menetét tartalmazó *naplófájlok kiadását* kérte, hogy tisztában lehessen azzal: hogyan alakulhatott ki a korábban biztonsági rést nem tartalmazó gépen ilyen rés, valamint hogy tisztán láthassa: milyen beavatkozásokat végzett az etalon-gépen a szakértő. A naplófájlok kiadását azonban a hatóság a jelen panasz-indítványhoz becsatolt többszöri felhívás ellenére, és az ugyancsak csatolt jegyzőkönyv tanúsága szerint *megtagadta (3. sz. melléklet)*, végül egy kinyomtatott – tehát nem az eredeti elektronikus, akár egy egyszerű pendrive-ra is kimenthető – naplófájl-gyűjteményt adott át indítványozó-felperesnek. Erről azonban indítványozó-felperes azt állapította meg, hogy csak a szakértői vizsgálat egy *korlátozott* időtartamára, és nem az egészre, különösen nem a szakértő által végzett átalakítások napjaira vonatkozik. Éppen *azokra a napokra* vonatkozó naplófájl-részek hiányoznak, amikor a beavatkozások történtek, így a hatóság nem tette lehetővé e *fontos bizonyíték egészének* megismerését indítványozó-felperes számára. Indítványozó-felperes így a mai napig nem ismerhette meg azt, hogy a szakértő milyen műveleteket, milyen átalakításokat végzett el, csupán a bemutatott felbontott gépet láthatta, amelyről fényképfelvétel is készült **(4. sz. melléklet)**. A felbontás tényének rögzítése azonban – a beavatkozásoknak a *naplófájlokban rögzített mibenlétére* vonatkozó információk hiányában – a naplófájl *teljességének megismerését nem helyettesíthette*.

- A Kúria panaszolt ítélete tartalmazza, hogy az indítványozó-felperes által becsatolt *magánszakértői vélemény* nem bontotta meg a pénztárgépet, így nem is foglalkozhatott a kirendelt szakértő kiegészítő véleménye által feltárt jogsértéssel. Indítványozó álláspontja szerint az első és másodfokú határozatok *nem indokolták* a magánszakértői vélemény

megállapításainak figyelmen kívül hagyását, ami – ahogy a jogerős ítélet hangsúlyozta (19-20. old.) – kétségesse teszi, hogy a közigazgatási határozatok *kellően feltárták volna a tényállást*, ami pedig a Kúria szerint *az ügy érdemére kiható lényeges jogszabálysértésnek* minősül (a jogerős ítélet hivatkozta egy másik ügyben hozott: a Kúria Kfv.V.35.444/2014/7. ítéletének megállapításait – 19. old.).

Indítványozó-felperes álláspontja szerint a fentiek *külön-külön, de összességükben* egymással szoros összefüggésben lévén megalapozottan bizonyítják, hogy *sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bek.-ében, és XXVIII. cikk (1) bek.-ében rögzített tisztességes eljáráshoz való joga*.

4. A jogbiztonság jogállamiságból levezetett elvének sérelme

A jogbiztonság jogállamiságból levezetett alkotmányos elvének sérelmét illetően az alábbiakat adom elő.

a) Az első fokon eljáró hatóság *hivatalból* indított eljárást indítványozó-felperes ellen, azonban erről – megszegve a Ket 29. § (3) és (5) bekezdésekbe foglalt kötelezettségét – nem értesítette megfelelő tartalmi elemeket megfogalmazó adatokat magában foglaló értesítéssel indítványozó-felperest. Ezt a jogerős ítéletet hozó bíróság olyan *súlyos eljárási szabálysértésnek* tekintette (10. old.), amely még akkor is *kihat az ügy érdemére*, ha azzal nem közvetlen, viszont közvetett összefüggésben áll. A panasz tárgyává tett kúriai ítélet azonban – *elismerve* ezt a súlyos eljárási szabálysértést – azt *relativizálja* azzal, hogy a többi eljárási szabálysértéssel együtt nem hatott ki az ügy érdemére, hiszen indítványozó-felperes végülis értesült az ellene folyó eljárásról a *későbbi* eljárási cselekmények ([31] és [32]) során. Hivatalbóli eljárásnak a törvényben meghatározott tartalmi elemekkel bíró értesítéssel [Ket. 29. § (3) és (5) bek.] történő megindítása a Ket. nemcsak kivételt nem tűrő, hanem *garanciális* előírása is. Ez az intézmény következőleg azt a nyilvánvaló célt szolgálja, hogy az érintett tudomást szerezzen arról, hogy milyen tárgyú ügyben, milyen okból, milyen céllal indítottak vele kapcsolatban eljárást, arra *fel tudja készülni, magatartását már időben* – ha ez szükséges – az értesítésben megfogalmazottak vizsgálat tárgyához tudja *igazítani*. Az értesítés elküldése kötelezettségének tehát mind az érintett ügyfél jogkövetése, mind felkészülése szempontjából a jogállamiság alkotmányos alapelvét megvalósító, realizáló, ezen keresztül a jogállam alkotmányos követelményét [Alaptörvény B) cikk (1) bek.] közvetlenül érintő, azt

megvalósító vagy – meghozatalának elmaradása – azt megsértő hatósági jogsértést involvál. A panasszal támadott ítélet ennek a garanciális funkciónak azzal a magyarázattal nem tulajdonít jelentőséget, hogy indítványozó-felperes nélkül is tudomást szerzett a hivatalbóli eljárás megindításáról. Az ítélet gondolatmenetét követve a Ket. 29. §-ának idézett rendelkezéseire nincs is szükség, mert előbb-utóbb (valamelyik eljárási cselekmény tudomására jutásából) úgysis értesül az érintett arról, hogy ellene hivatalból eljárást indítottak.

b) A panaszolt ítélet tehát a jogállamiság (Alaptörvény B) cikk), és az Alkotmánybíróságnak abból töretlen gyakorlatában levezetett jogbiztonság sérelmét valósítja meg. Az értesítés elmaradását azon a címen *tolerálja*, hogy az nem hatott ki az ügy érdemének megítélésére. Álláspontunk szerint a két kérdés összefüggésbe hozatala *téves*: az Abtv 29. §-a vagylagosan támasztja azt a követelményt a befogadhatósággal kapcsolatban, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség *vagy* alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés forogjon fenn.

Nem kérdéses, hogy a jogállamiság és a jogbiztonság sérelme szempontjából az ügy érdemére gyakorolt hatás *irreleváns*, viszont a jogállamiság-jogbiztonság sérelme valóban alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdés. A panaszolt ítélet tehát *alapvető alkotmányjogi jelentőségű* kérdésben megjelenő *jogsértést menteget*.

5. Összegezve a fentiekben kifejtetteket: az érintettség és az indítvány befogadhatósága szempontjából indítványozó álláspontja szerint teljesültek az Abtv 27., 29. és 56. §-ának követelményei. A bemutatott, a panaszolt ítélet alapjául szolgáló, az ítélet által megállapított tényállás, és az ítéletbe foglalt döntés olyan *alaptörvény-ellenességet* tárt fel, amely

- a panasz tárgyává tett bírói döntést (ítéletet) érdemben befolyásolta (Abtv 29. §),
- a döntés (ítélet) az indítványozó két alapvető jogát: a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogát is sérti, jogorvoslati lehetőségei pedig ki lettek merítve (Abtv 27. §), az ítélet végül sérti a jogállamiság és jogbiztonság alapvető alkotmányos alapelvét.

Mindezek alapján - indítványozó álláspontja szerint – arra is figyelemmel, hogy

- a fenti tényálláson alapuló, és az előadott alapvető jogokat sértő [Abtv 27. § a) pont] ítélet,

- a jogállamiság és a jogbiztonság sérelme folytán alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel (Abtv 29. §),

- továbbá megfelel az Alkotmánybíróság Ügyrendjének a panasz befogadására vonatkozó 30-32. §-ai követelményeinek, az indítvány Alkotmánybíróság általi befogadásának nincs akadálya.

III.

Alkotmányjogilag relevánsak a tényállási elemek

I. A Kúria alkotmányjogi panasz-indítvánnyal vizsgálni kért ítélete alapjául szolgáló tényállás – a fentiekben előadottak lehető megismétlésének mellőzésével – a következő.

Az [REDACTED] indítványozó-felperes pénztárgépek forgalmazásával, javításával, mérleghitelesítésben való közreműködéssel, valamint ezekhez kapcsolódóan tanácsadással – több mint két évtizede – üzletszerűen foglalkozó gazdasági társaság. 2013. március 20-án az indítványozó-felperes, mint forgalmazó a SAM4S NR-300 ONLINE típusú pénztárgépének magyarországi forgalmazásához engedély kiadását kezdeményezte. 2013. szeptember 19-én az indítványozó-felperes kérelme alapján eljáró Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal Metrológiai Hatósága (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) a SAM4S NR-300 ONLINE típusú pénztárgép forgalmazását – a hatóság 2013. március 21-ei hiánypótlási felhívásainak teljesítését követően – „A017 engedélyszámon”, MKEH/MH/01205-007/2013/PT számú határozatával *engedélyezte (5. sz. melléklet)*. 2013. november 25-én az elsőfokú engedélyező hatóság megállapította, hogy a SAM4S NR-300 ONLINE típusú pénztárgép forgalomba hozható.

2013. december 12-én a Nemzeti Adó- és Vámhivatal részéről [REDACTED] informatikai elnökhelyettes munkahelyi e-mail címéről küldött üzenetében arról tájékoztatta az elsőfokú hatóság Főigazgatóját (foigazgato@mkeh.hu), hogy az indítványozó-felperes által forgalmazott pénztárgépen – a forgalmazó internetes hirdetései szerint – olyan funkcionalitást

tettek lehetővé, amely felveti az illegális működési mód lehetőségét **(6. sz. melléklet)**. Másnap, 2013. december 13-án az elsőfokú hatóság felszólította indítványozó-felperest a tájékoztatás eltávolítására, és végzéssel lefoglalta az engedélyezési eljárás keretében beadott ún. etalon példányt. 2013. december 21-én az elsőfokú hatóság végzéssel szakértőt rendelt ki annak megállapítására, hogy a szóban forgó engedélyezett pénztárgép meg nem engedett funkcióval működik-e.

2014. január 23-án az elsőfokú engedélyező hatóság a MKEH-MH/01205-010/2014/PT számú határozatával saját hatáskörben *visszavonta* a SAM4S NR-300 ONLINE típusú pénztárgép forgalmazására A017 engedélyszámon az [REDACTED] részére kiadott engedélyt, mert az A017 engedélyszámú pénztárgéppel kapcsolatban kirendelt hatósági „szakértői vizsgálat alapján” jogszabálysértő működési módot állapított meg **(7. sz. melléklet)**.

A szakértő 2014. január 15-én a szakvélemény *átadásakor* a szakvélemény által nem tartalmazott nyilatkozatot tett, amely szerint egy *másik típusú* pénztárgépen biztonsági résre utaló gyanú (külső számítógéppel való manipulálásra utaló gyanú) merült fel, azonban ez a *vizsgált gépen nem található*: a gép nem alkalmas külső számítógéppel való – manipulációt, jogsértő dokumentum előállítását lehetővé tevő – kommunikációra. Öt nap múlva a szakértő – *anélkül*, hogy az elsőfokú hatóság erre végzésben kirendelte volna – a már átadott szakvéleménytől függetlenül és annak ellentmondva – jelezte, hogy biztonsági rést talált az újból – tehát a lezárt vizsgálatot felhatalmazás nélkül, törvénytörtő módon – vizsgálni kezdett pénztárgépen. 2014. január 22-én a szakértő erre irányuló végzés és abban feltett *kérdések hiányában* „kiegészítette” szakvéleményét azzal, hogy bár ez a gép változatlanul nem alkalmas arra, hogy külső számítógéppel manipulálják, abba *beépíthető* olyan technikai megoldás, amellyel valótlan adóügyi bizonylatok állíthatók elő. A szakértő ezt a megállapítását arra alapozta, hogy - amint arra fentebb utaltunk – feltörve a hitelességet bizonyító, igazoló jellel ellátott pecséttel lezárt pénztárgépet abba *beépített egy olyan szerkezetet*, amellyel *alkalmassá tette azt jogsértő funkció ellátására*: valótlan bizonylatok előállítására. A gép megbontott és átalakított állapotát fénykép-felvétellel igazoljuk **(4. számú melléklet)**.

Minthogy indítványozó-felperes fellebbezéséhez, tehát jogorvoslathoz való jogának gyakorlásához szükség lett volna a szakértő beavatkozására, annak mibenlétét, műszaki súlyát, mélységét, minőségét, az eredeti gépet megváltoztató kiegészítéseket, szerkezeteket

dokumentáló ún. *naplófájlokra*, kérte ennek az elsőfokú hatóság részéről történő kiadását. A hatóság a naplófájlok kiadását 2014. január 28-án és január 31-én megtagadta. Többszöri kísérlet és felszólítás után a hatóság végül kiadta a naplófájlok *nyomtatott változatát*, amelyről azonban kiderült, hogy *hiányos*: éppen a szakértői beavatkozás *napjaira vonatkozó fájlokat nem tartalmazza*. A teljes *elektronikus* naplófájl kiadását a hatóság mind a mai napig megtagadja annak ellenére, hogy a naplófájl pendrive-ra való egyszerű kimentéssel átadható lenne (a naplófájl kiadására vonatkozó kérelem benyújtásával és a megtagadással kapcsolatban iratokat csatoljuk **(3. sz. melléklet)**).

Nem igényel magyarázatot az, hogy a naplófájl kiadásának megtagadása súlyosan akadályozta indítványozó-felperest *jogorvoslathoz való jogának fellebbezés formájában* történő gyakorlásában, mivel nem tudta teljes mértékben átlátni és értékelni, bemutatni fellebbezésében: hogyan is hozta létre *utólagosan* a szakértő azt a pénztárgép-funkciót, amellyel az sohasem rendelkezett, külső behatás és átalakítás nélkül jogellenes funkciót soha nem tartalmazott, amint ezt a szakértő első véleménye és az elsőfokú hatóság engedélye is leszögezte.

2014. február 25-én az indítványozó-felperes fellebbezése alapján eljáró Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal MKEH-JF-0034/1/2014 számú másodfokú határozatával az elsőfokú engedélyező hatóság engedély-visszavonásáról rendelkező határozatát *helyben hagyta*. Erről az indítványozó-felperes 2014. február 27. napján – postai úton – szerzett tudomást **(8. sz. melléklet)**.

2. 2014. március 26-án az indítványozó-felperes a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal MKEH-JF-0034/1/2014 számú másodfokú határozatával szemben *keresetet* terjesztett elő. a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál **(9. sz. melléklet)**. 2015. március 10-én az indítványozó-felperes a keresetét kiegészítette a 48/2013. NGM rendelet 5. § (1) bekezdésében és 10. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezések megsértésére való hivatkozással, amellyel az ügy érdemét is: *a biztonsági rés meglétét is vitássá tette* és szakértő kirendelését tartotta szükségesnek az ügyben. [ld. 24.K.31.419/2014/8. tárgyalási jegyzőkönyv **(10. sz. melléklet)**].

2015. június 8-án az indítványozó-felperes előkészítő iratában igazolhatóan előadta, hogy a per tárgyát képező pénztárgép nem alkalmas adóelkerülésre, „*a pénztárgépen az alperesi határozat meghozatalakor nem volt és jelenleg sincs „biztonsági rés”*” **(11. sz. melléklet)**.

2015. június 16-án az elsőfokú bíróság tájékoztatta a peres feleket arról, hogy az indítványozó-felperes által a közigazgatási eljárásban becsatolt szakvéleményre, illetve a per során becsatolt bizonyítékokra tekintettel a bizonyítási kötelezettség, ekként a teher is a Pp. 336/A. § (2) bekezdése alapján átfordult a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal alperesre, ezért az alperesnek kell a perben a tényállás valóságát bizonyítani, mert a felperes állítását addig a szintig bizonyította, hogy a bizonyítási kötelezettség átfordult. [Ld. 24.K.31.419/2014/14. tárgyalási jegyzőkönyv] **(12. sz. melléklet)**. 2015. október 1-jén az ügyben megtartott tárgyaláson a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal alperes úgy nyilatkozott, hogy igazságügyi szakértő kirendelésére *bizonyítási indítványt nem kíván előterjeszteni*.

3. 2015. október 1-jén a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.31.419/2014/21. számú jogerős ítéletével a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal alperes MKEH-JF-0034/1/2014 számú határozatát – az elsőfokú engedélyező hatóság MKEH-MH/01205-010/2014/PT számú határozatára is kiterjedően – *hatályon kívül helyezte és az elsőfokú engedélyező hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte* (továbbiakban: *jogerős ítélet*; **13. sz. melléklet**).

A hivatkozott ítélet indokolása a következő lényeges megállapításokat tartalmazza:

- „A bíróság osztotta a felperesi álláspontot abban, hogy mivel az alapszakvélemény nem állapított meg a kirendelő végzésben feltett kérdések alapján jogsértést a felperes terhére, ezért nem volt indokolt a kiegészítő szakvélemény elkészítése, hiszen a szakértő kirendelésének nem az a célja, hogy addig kell a szakértőnek a vizsgálatát folytatni és a szakvéleményt kiegészíteni, amíg jogsértést nem talál, hanem a szakértőnek a feltett kérdésekre kell választ adni a rendelkezésére álló, vagy a kérésére meghosszabbított határidőben, ami jelen esetben meg is történt, ezért az alperesnek az abban foglaltakat el kellett volna fogadni a tényállás alapjaként...” (16. old. 2. bek.)

- „...jogállamban csak bizonyítottan bekövetkezett jogsértés miatt lehet szankcionálni, feltételezett jogsértés, vagy a jogsértés elvi lehetősége a szankció alkalmazásához nem elegendő.” (17. old. 3. bek.)

- „Megalapozottan hivatkozott ezért felperes arra, hogy azt a helyzetet, amire alperes a forgalmazási engedély visszavonását alapozta, a szakértő hozta létre a sem etikusnak, sem

hackelésnek nem nevezhető módszerével, mivel az – az alperes határozatában rögzítetten és az alperes által perben elismerten, de a felperes által becsatolt fényképfelvétellel bizonyítottan is – úgy lett előidézve, hogy a szakértő feltörte a pénztárgép szerviz plombáját, és a pénztárgép házának a leemeléseével a pénztárgépet kiiktatva, kívülről befolyásolta az AEE-t, vagyis a pénztárgépbe fizikailag és programkódok szintjén is beavatkozott.” (17. old. 4. bek.)

- „...teljes mértékben szükségtelen volt az alperes által etikus hackelésnek nevezett – a plomba feltörésével és a gépház megbontásával járó – beavatkozás a pénztárgép etalon példányába, mert abban a pillanatban, amikor a plomba megsérült, a gép hitelesnek nem volt tekinthető, ezért nem volt jelentősége annak, hogy van-e az AEE-ben biztonsági rés, vagy sem, mint ahogy annak sem, hogy egy nem hiteles gépet a szakértő meg tud-e „hackelni”, mivel – ahogy erre a felperes helytállóan hivatkozott – a szakértői eljárás nem irányulhat olyan magatartásformák kiküszöbölésére, amely kizárólag nem rendeltetésszerű használattal idézhető elő, ugyanis a pénztárgép szerviz pecsétjének a feltörése és a pénztárgép házának megbontása nem rendeltetésszerű használat körébe tartozik, a gép ezt követően már nem volt pénztárgép, a szakértő eljárása ezért sem etikus, sem hackelés nem volt. A szakértői vélemény ekként nem volt alkalmas sem arra, hogy a visszavonás alapját képező releváns tényeket – vagyis azt, hogy a felperes meg nem engedett funkcióval rendelkező pénztárgépet forgalmaz, vagy nem megengedett funkció kialakításában közreműködik – igazolja, hiszen a meg nem engedett funkciót a szakértő alakította ki a rendelkezésre álló közigazgatási iratok alapján megállapíthatóan, többszöri, sikertelen próbálkozást követően.” (18. old. 2. bek.)

- „Egyetértett ezért a bíróság a felperessel abban, hogy minden jogszabályi alapot nélkülözött az alperes azon eljárása, hogy annak vizsgálatára rendelt ki szakértőt, hogy van-e lehetőség a vizsgálat tárgyát képező pénztárgép esetében a jövőbeni jogsértés bekövetkeztére, mivel köztudomású tény, de az alperes sem vitatta, hogy informatika területén olyan rendszert még nem találtak fel, ami nem törhető fel, illetőleg erre vonatkozó tilalom az alperes által hivatkozott NGM rendeletben sem található.” (19. old. 2. bek.)

4. 2015. november 20-án a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.31.419/2014/21. számú ítéletével szemben *felülvizsgálati kérelmet* nyújtott be a Kúriához. Az alperes jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.31.419/2014/21. számú jogerős ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, illetve – másodlagosan – az

ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság (továbbiakban: Bíróság) új eljárás lefolytatása és új határozat hozatalára való utasítását kérte **(14. sz. melléklet)**.

2016. december 7-én a Kúria Kfv.II.37.070/2016/7. számú ítéletével a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.31.419/2014/21. számú ítéletét *hatályon kívül helyezte* és a felperes – jelen alkotmányjogi panasz benyújtója – keresetét elutasította. A Kúria azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§ (1) bekezdését és a Pp. 221.§ (1) bekezdését megsértette, amikor a rendelkezésre álló bizonyítékokat kirívóan egyoldalúan, tévesen és törvénytelenül értékelte. A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher megfordulásáról is tévesen adott tájékoztatást a feleknek, mert a bizonytalanság terhe nem az alperesén volt. A felperes álláspontja alátámasztására még a közigazgatási eljárás során magánszakértői véleményt csatolt.

A Kúria ítélete *iratellenesen* azt állította, hogy felperes a biztonsági rés létét keresetében nem vitatta, csak a vizsgálati módszereket támadta. A Kúria panaszolt ítélete szerint a magánszakértői vélemény önmagában alkalmatlan volt arra, hogy a bizonyítási terhet megfordítsa, mert az eltérő vizsgálati módszerek miatt a magánszakértői vélemény nem is vizsgálta a biztonsági rés meglétét, annak cáfolatát sem adta. A bizonyítási teherről való téves tájékoztatás jogkövetkezményeként azonban az eljárás megismétlése az ítélet szerint nem szükséges, mert a felperes csak eljárási kifogásokat tett, a biztonsági rés meglétét nem kifogásolta, erre a szakkérdésre szakértői bizonyítás lefolytatásának szükségessége fel sem merült, ezért nem szükséges további bizonyítás miatt az eljárás megismétlése. (Ld. Kfv.II.37.070/2016/7. számú ítélet 12. oldal 43.-44. pontok **(15. sz. melléklet)**).

A Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség célja annak biztosítása, hogy a fél a bizonyítási indítványait a jóhiszemű és célszerű pervitel követelményeinek megfelelően előterjeszthesse.

A tisztességes eljárás követelménye nem öncél, hanem egy olyan tartalmi keret, amely magában foglalja a teljes törvény előtti és eljárásbeli egyenlőséget, a független és pártatlan bíróság nyilvános, korrekt módon és észszerű időn belül lefolytatott tárgyalását. A tisztességes eljárással kapcsolatban mind az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése, mind pedig a Pp. 1. §-a és 2. § (1) bekezdése csak a legalapvetőbb fogalmi elemeket tartalmazza.

A bíróság a tájékoztatási kötelezettsége keretében a jogvitában jelentős tények és a szükséges bizonyítási eszközök megjelölésével biztosítja, hogy a fél a perbeli eljárási jogait érvényesíteni tudja.

A Kúria a jogvita érdemére vonatkozó fentiekben ismertetett döntésével – tehát azzal, hogy az elsőfokú bíróságot nem kötelezte új eljárásra – az indítványozó-felperest *elzárta a bizonyítás lehetősége*, illetve a hatósági döntéssel szembeni *jogorvoslat elől*, hiszen a Kúria előtti eljárásban a megvalósult eljárási szabálysértés nem volt orvosolható, ezáltal az elsőfokú eljárás megismétlése *elengedhetetlen lett volna*. Ezt az álláspontot igazolja a Pp. 275.§ (1) bekezdése, amely szerint a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, így a hiányzó helyes tájékoztatást az arra jogosultnak a Kúria nem tudta megadni a felülvizsgálati eljárásban.

5. Álláspontunk szerint a Kúria fentiekben bemutatott ítélete sérti az Alaptörvényben biztosított *tisztességes eljáráshoz* (Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikk (1) bek.), valamint a *jogorvoslathoz való alapvető jogot* (XXVIII. cikk (7) bek.). Az ítélet által relativizált azon jogsértés, hogy az elsőfokú hatóság nem törvény által megkövetelt tartalommal bírósági értesítés hozatalával indította meg eljárását, a *jogállamiság*, és az ebből levezetett *jogbiztonság sérelmét* (Alaptörvény B) cikk (1) bek.).

IV. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

I. A tisztességes eljáráshoz való alapvető jogot nemzetközi minták alapján fogalmazta meg az 1989. évi alkotmányozó az 1989. évi módosításokkal megalkotott korábbi Alkotmány 57. § (1) bekezdésében. A két nemzetközi jogforrás: a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya 14. cikk 1. pontja, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének (EJEE) a strasbourg-i Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) által gyakran alkalmazott 6. cikk 1. pontja. Az *Európai Unió Alapvető Jogok Kartája* 47. cikke a két egyezményvel egybehangzóan mondja ki a tisztességes eljárás követelményét, ami az EU Bírósága előtti eljárást tesz lehetővé. Hangsúlyozzuk egyébként, hogy a Kartát – annak kifejezett rendelkezése folytán – az EJEE-vel összhangban kell értelmezni.

A tisztességes eljárás alapjogának az Alaptörvénybe a régi Alkotmányból átvett megfogalmazása annyiban pontosabb a korábbi Alkotmányétól, hogy kifejezetten tartalmazza a „tisztességes” kifejezést (a korábbi szövegben „igazságos” kitétel szerepelt). A fentiekből következik, hogy ennek az alapjognak a nemzetközi egyezményekbe való ilyen mértékű beágyazottsága komoly *további eljárás-indítási lehetőséget* jelent mind a strasbourg-i, mind a luxembourg-i EU Bíróság előtt.

2. A tisztességes eljárás alapjoga nem egyszerűen a tárgyalással kapcsolatban megfogalmazott alapjog, hanem annál *tágabb*. A tisztességes eljárás nem egyszerűen az eljáró bíróság és a tárgyalás egyik vonása, hanem olyan *garanciális tartalmú, alapjogi szintű* alkotmányossági követelmény: „... olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni.” [6/1998 (III.11.) AB határozat].

A tisztességes eljárás alapjogának *számos aspektusa* van: ezek közül néhányat kiemelünk.

2.1. A tisztességes eljárás alapjogának kardinális tartalmi követelménye az *érdemi elbírálás lehetővé tétele*.

Adott esetben az AB [37/2008 (IV.8.) AB határozat] a jogszabály által egy közigazgatási szervnek biztosított rendkívül széles mérlegelési jogból arra a következtetésre jutott, hogy annak bírósági felülvizsgálata számára semmiféle jogszerűségi mérce nem áll rendelkezésre. A bíróság a döntés felülvizsgálata során csak akkor tudja a tisztességes eljárás alapjogából következő - érdemi elbírálást tartalmazó döntést magában foglaló – feladatát ellátni, ha a jogszabály konkrétan meghatározza azokat a szempontokat, amelyeket a döntést hozó szerv köteles figyelembe venni. Ellenkező esetben a bírósági felülvizsgálat – érdemi döntés híján – kiüresedik, ezzel pedig sérelmet szenved a tisztességes eljáráshoz való jog. Az AB tehát a megfelelő *garanciák hiányát*, és ennek megfelelően mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg.

2.2. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vezethet adott körülmények között *jogvesztő határidő* előírása. Önmagában véve jogvesztő határidő előírása a jogrendszerben ismert és nem ritkán alkalmazott megoldás. Ugyanakkor a tisztességes eljárás alapjogának kétségtelen korlátozását jelenti a jogvesztés előírása, amely adott esetben alkotmányellenes korlátozásnak bizonyulhat.

A 3/2006 (II.8) AB határozat szerint az ilyen korlátozásra is alkalmazni kell az alapjogkorlátozási tesztet: ez az Alaptörvény I. cikk (3) bek.-e alapján kifejezetten rögzített alkotmányossági követelmény, most már nem csupán az AB gyakorlata alapján kialakított alkotmányossági kritérium. Ha tehát a jogvesztés előírása nem elkerülhetetlenül szükséges, ha pedig szükséges, de nem áll ésszerű arányban a korlátozás céljával, akkor az AB álláspontja szerint a cél *más módon* is, mint a korlátozással elérhető. Ilyenkor a korlátozás szükségtelen, illetve ha szükségessége igazolható, aránytalan, következésképpen alkotmányellenes.

2.3. Nem nyilvános – versenyfelügyeleti – eljárásban, bizonyítás lehetőségének kizárásával hozott, a vezető tisztségviselőt érintő „foglalkozástól eltiltó” döntés alkotmányossági vizsgálata [19/2009 (II.25.) AB határozat] több vonatkozásban alapvető fontosságú alkotmányossági feltételeket fogalmaz meg.

a) Mivel az érintett vezető tisztségviselő felelősségének kimondására a támadott jogszabály szerint versenyfelügyeleti eljárásban került volna sor, a bíróság el van zárva attól, hogy az érintett felelősségét és a bizonyítékokat érdemben vizsgálhassa.

b) A vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására a társaság felelősségének megállapításából automatikusan következően és kötelező érvénnyel kerül sor, így a bírósági eljárásban hiányoznak azok a *garanciák*, amelyek lehetővé tennék az érintett számára, hogy megfelelő terjedelemben bizonyítást kezdeményezzen.

Az érintett tehát el van zárva az érdemi, tisztességes eljárás követelményeinek megfelelő *bizonyítás lehetőségétől*. A szabályozás úgy telepít a tisztségviselőre bizonyítási kötelezettséget, hogy az eljárás módjára vonatkozó további szabályok *elzárják* őt a hatékony bizonyítási eszközök igénybe vételének lehetőségétől.

2.4. A 15/2002 (III.29) AB határozat hangsúlyozta, hogy alkotmányellenes alapjogkorlátozásnak minősül, ha a jogszabály *általános érvénnyel korlátozza* egy határozat megalapozása szempontjából releváns bizonyítást, és a bizonyítékokhoz való hozzáférést. A 398/B/2007 AB határozat alkotmányossági feltételnek tekinti azt, hogy egy határozattal elmarasztalt személy a kimentés körében *érdemi és teljes körű bizonyítás* kezdeményezésére kapjon lehetőséget.

2.5. Kiemelkedő jelentősége van a tisztességes eljárással kapcsolatos alkotmánybíróági és nemzetközi gyakorlatban a *fegyverek egyenlősége* követelményének. Ez a követelmény a tisztességes eljáráshoz való alapjog egyik igen fontos eleme.

A fegyverek egyenlőségének elve – az AB 3242/2012 (IX.28.) AB határozata szerint – az Alaptörvényben nem nevesített, de elismert, a büntetőeljárás egészében irányadó alkotmányos alapelv. Ez az elv „a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson.” Az elv relevanciája azonban nem büntető eljárásjog-specifikus: *a jogrendszer egészére* kiterjed.

Az EJEB értelmezésében⁴ a fegyverek egyenlősége „*tisztességes*” *egyensúlyt* kíván meg a felek között. Ennek megfelelően mindegyik félnek megfelelő lehetőséget kell kapnia arra, hogy ügyében olyan feltételek között járjanak el, amelyek nem hozzák őt az ellenfelével szemben hátrányos helyzetbe. Az Alkotmánybíróság egyetértően hivatkozott [166/2011 (XII.20.) AB határozatában] az EJEB egyik ítéletére,⁵ amely hangsúlyozza: a fegyverek egyenlőségének elve az eljárás lefolyására vonatkozó elvárások betartását követeli meg avégett, hogy biztosítsa az eljárás *méltányosságát*. A testület – az ügyészségnek a törvény által kijelölttől eltérő bíróság előtt vádemeléssel kapcsolatos jogát vizsgálva – leszögezte, hogy „a fegyverek egyenlőségéből az következik: a vád és a védelem közel azonos lehetőségekkel rendelkeznek az eljárásban, ezért a vád számára biztosított többlet-jogosítvány sérti a fegyverek egyenlőségének elvét. ...az eljáró bíróság ügyészség általi kiválasztása alkalmas a hatékony védelemhez való jog ... megnehezítésére, esetleg ellehetetlenítésére is.”

3. Álláspontunk szerint a panasz tárgyává tett kúriai ítélet véleményünk szerint azzal, hogy a közigazgatási eljárásban feltárt *jogsértéseket orvosló jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte*, az új eljárásra utasítástól viszont tartózkodott, olyan döntést hozott, amely *nincs összhangban az Alaptörvénnyel*. Ezen alapul [Alaptörvény 24. cikk (2) bek. d) pont] az az alkotmányos joga, hogy az *ítélet megsemmisítését* [Alaptörvény 24. cikk (3) b) pont] kérje.

3.1. Tényállási elemenként utalunk ebben a körben a következőkre:

⁴ ECHR., *Bulut v. Austria*, judgement of 22 February 1996.; ECHR., *Foucher v. France*, judgement of 17 February 1997.; ECHR., *Josef Fischer v. Austria*, judgement of 17 January 2007.

⁵ *Coeme és mások kontra Belgium*, 2000. június 22-i ítélet

- az elutasító elsőfokú hatósági határozat két egymásnak ellentmondó szakvélemény közül az elutasítást megalapozóra alapította határozatát anélkül, hogy a kettő közötti ellentmondás feloldását megkísérelte volna; ennek megfelelően elmaradt annak indokolása, hogy miért az elutasítást megalapozó szakvéleményt tartja mérvadónak a hatóság;

- a szakvéleményt az indítványozó az elsőfokú eljárásban nem ismerhette meg, nem is volt tudomása arról, hogy kiegészítő vélemény született;

- a kiegészítő vélemény nem a hatóság által feltett kérdésekre adott választ, mert kirendelő végzés híján ilyenek nem is voltak; a szakértő „magánszorgalomból”, saját elképzelése szerint, a törvényes végzés által meghatározandó keretek hiányában vizsgálódott, az eredeti kirendelő végzéstől eltért;

- a szakértő más típusú – S&E NE-300 E típusszámú – gép esetén jelezte az aggályokat és erre hivatkozva készített kiegészítő véleményt, aggályait e másik gépen demonstrálta az elsőfokú hatóságnak, holott az engedélyezett pénztárgép típuszáma: SAM4S NR-300 ONLINE; a Kúria panaszolt ítélete iratellenesen azt állítja, hogy csak a forgalmazó személye tér el, a két gép azonos (ítélet [35]);

- a feltört plombájú gép hitelessége, eredeti állapota önmagában véve kétséges, azonban a feltöréshez a szakértő által készített további eszköz géphez csatlakoztatása járult; a szakértőnek még így sem sikerült első alkalommal, csak többszöri kísérletre, és további szerkezet beépítésével előállítania azt a kapcsolást, amely jogsértő eredményt produkált; a szakértő tehát addig *manipulálta* az etalon gépet, amíg az „hozta” a jogsértő eredményt: a jogsértő funkciót, amivel a gép soha nem rendelkezett; a gép tehát eredetileg biztonságos, jogszerűen működő volt – éppen ezért adott kedvező szakvéleményt először a szakértő, és ezért adta ki a hatóság az engedélyt; a visszavonó határozatot a hatóság erre a manipulált gépen produkált jogsértő funkciót demonstráló „kiegészítő” szakvéleményre alapította;

- az elsőfokú hatóság megtagadta a naplófájlok elektronikus formátumban való kiadását, amelynek oka a mai napig nem tisztázott: indítványozó okkal feltételezi, hogy a hatóságnak titkolni valója van, amely kétséget kizáróan a szakértői manipulációkkal függ össze; alaposan feltételezhető, hogy a naplófájlok teljes körű ismerete indítványozó-felperest olyan információk birtokába juttatta volna, amelyek nem tették volna lehetővé a panaszolt ítéletnek

a gépbe való beavatkozást, átalakítást elbagatellizáló, jogilag irrelevánssá átminősítő értékelését;

- a felperes által benyújtott magánszakértői vélemény értékelésének elmaradása a tényállás feltárásának hiányosságaira utal – ezt a panaszolt ítélet azzal véli menthetőnek, hogy a magánszakértői vélemény nem bontotta meg a pénztárgépet, így a kirendelt szakértő által elvégzett vizsgálatokat el sem végezhetette, így ebből a szempontból irreleváns. E körben az is értékelendő, hogy a magánszakértőnek feltett kérdések azonosak voltak a hatóság által kirendelt szakértő részére feltett kérdésekkel. Azonban az ténykérdés a magánszakértő a vizsgálata, illetve a szakvéleménye összeállítása során nem alakította át a pénztárgépet más eszközzé.

3.2. Indítványozó-felperes álláspontja szerint ezek a tényállási elemek *külön-külön is*, de az egymással fennálló *szoros összefüggésük folytán egységben értelmezendően* magvalósítják a *tisztességes eljáráshoz való alapjog súlyos sérelmét*, hiszen – figyelemmel ezen alapjognak a fentiekben az Alkotmánybíróság és az EJEB gyakorlata által megfogalmazott tartalmi elemeire

- olyan garanciális tartalmú, alapjogi szintű alkotmányossági követelményként megfogalmazott minőséget sértenek „...amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni.” [6/1998 (III.11.) AB határozat];

- az ügy érdemi elbírálásának lehetőségét számos vonatkozásban korlátozták;

- az eljárások során sérültek azok a törvényi garanciák, amelyek lehetővé tették volna az érintett indítványozó számára, hogy megfelelő terjedelemben bizonyítást kezdeményezzen; az érintett indítványozó tehát számos vonatkozásban el volt zárva az érdemi, a tisztességes eljárás követelményeinek megfelelő *bizonyítás lehetőségétől*, pedig a 398/B/2007 AB határozat alkotmányossági feltételnek tekinti azt, hogy egy határozattal elmarasztalt személy a kimentés körében *érdemi és teljes körű bizonyítás* kezdeményezésére kapjon lehetőséget;

- sértik a *fegyverek egyenlősége* követelményét, holott ez a követelmény az AB idézett 3242/2012 (IX.28.) AB határozata szerint nem büntető eljárásjog-specifikus: *a jogrendszer egészére kiterjed*.

4. Az indítványozó fentiekre tekintettel kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg: a Kúria Kfv.37.070/2016/7 sz. ítélet sérti az Alaptörvényt, sérti indítványozónak az Alaptörvényben biztosított jogát. ezért az ítéletet semmisítse meg.

V.

A jogorvoslathoz való alapvető jog sérelme

1. A jogorvoslathoz való alapvető jogot az Alkotmánybíróság kezdettől fogva hangsúlyosan részesítette védelemben. Így pl. a 23/1998 (VI.9.) AB határozat indokolásában (II. rész, ABH 1998 186.old.) minden jogorvoslat immanens, lényegi elemeként határozta meg azt, hogy magában foglalja a „jogorvoslás” lehetőségét, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bek.-ével kapcsolatban a 12/2015 (V.14.) AB határozatban ([25]-[26]) a testület azt emelte ki, hogy a jogorvoslathoz való jog alkotmányos alapjog. E jog tárgyát tekintve a bírói, illetőleg más hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. A határozat visszautal a 22/2013 (VII.19.) AB határozatra (Indokolás [26]), amely hangsúlyozta:

„Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége.”

2. Álláspontunk szerint a panasz tárgyává tett ítélet azzal, hogy a közigazgatási eljárásban feltárt jogsértéseket orvosló jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az új eljárásra utasítástól viszont tartózkodott, olyan döntést hozott, amely *nincs összhangban az Alaptörvénnyel*. Ezen alapul [Alaptörvény 24. cikk (2) bek. d) pont] az indítványozónak az az alkotmányos joga, hogy az ítélet megsemmisítését [Alaptörvény 24. cikk (3) b) pont] kérje.

Ebben a körben tényállási elemenként felhívjuk a figyelmet a következőkre:

- a panaszolt ítélet is elismeri, hogy indítványozó csak az elsőfokú határozat meghozatala után, a másodfokú közigazgatási eljárásban élhetett iratbetekintési jogával, ekkor ismerhette meg a készült szakvéleményeket, és más bizonyítékokat, a naplófájloknak azonban csak egy részét, amelyeknek ismerete már az elsőfokú eljárásban szükséges lett volna, hogy jogorvoslati jogát ténylegesen, valóságosan is gyakorolhassa; ezeket a jogszabálysértéseket a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által hozott jogerős ítélet még olyannak értékelte, amelyek az indítványozó jogorvoslathoz való jogát nyilvánvalóan korlátozták (ítélet 14. old. (1)-(3) bek.); olyan bizonyítékokról van szó, amelyeket a Ket. 70. §-a alapján még az elsőfokú határozat meghozatala előtt ismertetni kellett volna indítványozó-felperessel;
- a szakvélemény kézbesítésére az elsőfokú eljárásban nem került sor;
- a Kúria panaszolt ítélete ezeket a jogsértéseket azzal intézi el, hogy azokat a másodfokú eljárásban korrigálták – a jogorvoslat lényegének, tárgyának és tartalmának az Alkotmánybíróság által meghatározott mibenléte azonban éppen abban áll, hogy a jogvédelem *hatékony, ténylegesen érvényesül*; a panaszolt ítélet megállapításai ezt nem támasztják alá: a jogvédelem esetleges, elkésett, utólagosan pótolta volt, végül pedig az ügy érdemében hozott, azt érdemben befolyásoló, az indítványozó számára *olyan elutasító határozathoz vezetett*, amelynek vitatását kellő terjedelemben csak a jogerős ítéletet hozó bíróságon tudta kifejezni. E fórum előtt is csak részben, mivel az *elektronikus naplófájl eltávolítása* miatt jogorvoslati jogával ebben a vonatkozásban a mai napig nem tud ténylegesen, valóságosan élni.
- olyan garanciális tartalmú, alapjogi szintű alkotmányossági követelményként megfogalmazott minőséget sértenek, „amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni.”];
- az eljárások során sérültek azok a törvényi garanciák, amelyek lehetővé tették volna az érintett indítványozó számára, hogy megfelelő terjedelemben bizonyítást kezdeményezzen; az érintett indítványozó tehát számos vonatkozásban el volt zárva az érdemi, a tisztességes eljárás követelményeinek megfelelő *bizonyítás lehetőségétől*, pedig a 398/B/2007 AB határozat alkotmányossági feltételnek tekinti azt, hogy egy határozattal elmarasztalt személy a kimentés körében *érdemi és teljes körű bizonyítás* kezdeményezésére kapjon lehetőséget;

- sértik a *fegyverek egyenlősége* követelményét, holott ez a követelmény egy korábbi AB határozat (konkrétan: 3242/2012 (IX.28.) AB határozat) szerint nem büntető eljárásjog-specifikus: *a jogrendszer egészére* kiterjed.

Indítványozó álláspontja szerint ezek a jogszabálysértések *külön-külön is* sértik a jogorvoslathoz való alapvető jogát, azonban *egymással összefüggvén* azokat, mint a döntést érdemben befolyásoló körülményeket a jogorvoslathoz való jog sérelme szempontjából *összességükben is* indokolt figyelembe venni.

3. Az indítványozó fentiekre tekintettel kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg: a Kúria Kfv.37.070/2016/7 sz. ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bek.-ét: sérti indítványozónak az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jogát. ezért az ítéletet semmisítse meg.

VI.

A jogállamiság alkotmányos elvének, és a jogbiztonság alkotmányos követelményének sérelme

1. A *jogállamiságból* [B) cikk (1) bek.] levezetett *jogbiztonság* követelménye az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatának tekinthető: még a korábbi Alkotmány [2.§ (1) bek.] alapján kidolgozott – alkotmányosságunk sarkköve, alapvető értéke.

2. Ez azt a követelményt fejezi ki, hogy „a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára ... előreláthatóak legyenek [11/1992 (III.5.) AB határozat, ABH 1992, 84.]. Másutt az Alkotmánybíróság hangsúlyozta: „a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket” [56/1991 (IX.8.) AB határozat, ABH 1991, 393].

Az Alkotmánybíróság töretlenül tartja magát a korábban kifejtettekhez: így pl. a 2/2015 (II.2.) AB határozat [21] visszautal a 75/1995(XII.21.) AB határozatra (ABH 1995, 383), amely hangsúlyozza: a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az *egyes jogintézmények működésének* a kiszámíthatóságát is. Ugyancsak megerősíti az 56/1991 (IX.8.) AB határozatban megfogalmazott követelményt a 29/2015 (X.2.) AB határozat [63], amely hangsúlyozza a *közigazgatás joghoz kötöttségének alapelvét*, utalva az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának Rec (2007) 7. sz. ajánlására is. Eszerint a közigazgatási hatóságok „hatáskörüket csak akkor gyakorolhatják, ha a megalapozott tények és az alkalmazandó jog feljogosítja őket erre, s kizárólag azon cél érdekében, melynek megvalósítása érdekében azokat rájuk ruházták (2. cikk (4) bekezdés).”

A kiszámíthatósághoz kapcsolódik a megfelelő *felkészülési idő*, azaz annak biztosítása, hogy a jogszabályok címzettjei jövőbeli magatartásuknak a jogszabály rendelkezéseihez igazítása céljából annak alkalmazására megfelelően fel tudjanak készülni [28/1992 (IV.30.) AB határozat. II. pont; 51/2010 (IV.28.) AB határozat].

3. A jogerős ítélet az iratokból megállapította (13. old utolsó két bekezdés) és a *Kúria ítélete is elismerte* [32], hogy a hatóság indítványozó-felperest az eljárás megindításáról nem értesítette, a szakvélemény rendelkezésre bocsátását elmulasztotta, az indítványozó iratbetekintési és észrevételezési joga sérült, így indítványozó-felperes jogorvoslathoz való joga sérült (jogerős ítélet 14. old.). Amíg a jogerős ítélet mindezeket – a Ket 29. § (3) a) pont, és (5) bek., valamint a 70. § (1) bekezdését sértő – körülményeket olyan súlyos jogsértéseknek tekintette, amelyek az ügy érdemére is kihatottak (14. old. (3) bek.), a Kúria ítélete – e tényállási elemeket eljárási jogsértésként ismételten elismerve [32] – mindezt *relativizálja* azzal az indokolással, hogy azok nem hatottak ki az ügy érdemére. Ezt a Kúria ítélete azzal magyarázza, hogy „mindezek az eljárási jogsértések nem hatnak ki az ügy érdemére, hiszen azok a másodfokú eljárás során orvosolható jogsértések.”

4. Mint indítványozó-felperes rá kívánunk mutatni a Ket. 29. és 70. §-ához fűzött *miniszteri indokolásra* annak megvilágítása érdekében, hogy milyen megfontolások vezették a törvényhozót ezen fontos eljárás szabályok megalkotásakor és megalkotásában.

A 29. §-hoz fűzött, a hivatalbóli eljárás megindításával kapcsolatos értesítési kötelezettség tekintetében az indokolás kiemeli: „Az eljárási jogok tényleges érvényesülése szempontjából alapvető feltétel, hogy az ügyfél tudjon róla, hogy őt érintő eljárás folyik valamely

közigazgatási hatóságnál. Az Áe. ugyanis hiába biztosít már az elsőfokú eljárás keretében számos jogot az ügyfelek számára, ezekkel nem tudnak élni, ha csak az elsőfokú határozat kézbesítésekor értesülnek az eljárásról. Az ilyen helyzet nem csak az ügyfél jogait csorbitja, hanem szükségtelenül növeli a jogorvoslatok számát és késlelteti az ügy végleges lezárását.”

Az indokolás a de lege lata helyzetre vonatkozóan megállapítja, hogy ilyen általános értesítési kötelezettséget előíró szabály híján „a jogintézmény [ti. az értesítés – indítványozó megjegyzése] csupán papíron létezik, ami egy jogállamban megengedhetetlen. Ezért a törvényjavaslat - mivel garanciális szabályról van szó – maga rendelkezik [ti. általános értesítési kötelezettség kodifikálásával – indítványozó megjegyzése] az értesítési kötelezettségről.”

A 70.§ -hoz fűzött indokolás szerint „A törvényjavaslat új jogintézményként és egyben garanciális szabályként vezeti be, hogy az ügyfelet értesíteni kell a bizonyítási eljárás befejezéséről, és eléje kell tárni az összes bizonyítékot annak érdekében, hogy élni tudjon eljárási jogaival, ha út az eljárás megindításáról nem értesítették. A bizonyítékoknak az ügyfél elé tárása során konkrétan meg kell határozni azokat a bizonyítékokat, amelyekre a hatóság a tényállást alapozza.”

5. Ezek az indokolás által is garanciálisnak minősített alapvető fontosságú, az ügyfél közigazgatási eljárásjogi jogállását védő, garanciákkal körülbástyázó szabályok az alkotmányjogi jogállás tekintetében a jogorvoslathoz való jogot, a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a jogállamiság-jogbiztonság követelményeit és alapelveit kodifikálják-konkretizálják a közigazgatási eljárás során. Ezek a garanciális szabályok biztosítják – persze akkor, ha a hatóság betartja azokat-, hogy az eljárás során ne egyszerűen az ügyfél közigazgatási eljárásjogi, hanem alkotmányjogi alapjogi jogállása se szenvedjen sérelmet. A Ket. fenti garanciális szabályai az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek kívánnak megfelelni, amikor az Alaptörvény e két alapvető jogra, valamint a jogállamiság-jogbiztonságra vonatkozó követelményre vonatkozó rendelkezéseit átültetik a Ket.-be, emelve annak alkotmányos: az Alaptörvénynek megfelelő minőségét. A Ket. idézett szabályai tehát a közigazgatási eljárásra vonatkozóan konkretizálják, „lefordítják” az Alaptörvény rendelkezéseit, így garanciális minőségük ebből is egyértelműen megállapítható.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogerős ítélete észlelte a súlyos – az ítélet 14. old. (1)-(3) bekezdéseiben tételesen számba vett – eljárási jogi jogsértéseket és azokat –

tekintettel azok garanciális voltára, és a jogorvoslathoz fűződő alkotmányos alapjoggal való szoros kapcsolatára – olyannak tekintette, amelyek az ügy érdemére kihatottak. Csak példálózó jelleggel utalunk a jogerős ítélet felsorolására: a szakvélemény az elsőfokú határozat meghozatala előtt kézbesítve nem lett, arra a felperes észrevételt nem terjeszthetett elő, bizonyítási indítvánnyal nem élhetett stb. Ismételten felhívjuk a Tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét arra, hogy a naplófájlokat elektronikus formában, azok teljességében az indítványozó-felperes soha nem ismerhette meg. Az ügy érdemi eldöntése szempontjából alapvető fontosságú bizonyíték jelentős részét – amelyek az átadott nyomtatott naplófájlból a dátumok vizsgálata alapján egyértelműen megállapíthatóan hiányoznak – indítványozó ma sem ismeri.

A jogerős ítélet orvosolta a súlyos jogsértéseket azzal, hogy a hatóság határozatát – az elsőfokú határozatra is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, továbbá új eljárás lefolytatását írta elő, rögzítve annak szempontjait is. A jogerős ítélet, különösen annak az új eljárás lefolytatására vonatkozó szempontokat megszabó tartalma orvosolta a jogsértéseket, és biztosította, hogy ne sérüljenek indítványozó-felperesnek az Alaptörvényben biztosított jogai. A Kúria ítélete azonban a jogsértéseknek még a Ket. miniszteri indokolásával is szembe menő elbagatellizálásával, továbbá azzal az iratellenes megállapítással, hogy indítványozó-felperes nem is vitatta a biztonsági rés meglétét, visszaállította az Alaptörvényt sértő állapotot.

VII.

Kérelem

Indítványozó ezért azzal a kéréssel fordul a Tisztelt Alkotmánybírósághoz, hogy *állapítsa meg*, hogy a Kúria Kfv.II.37.070/2016/7 sz. ítélete – figyelemmel az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére, 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára, (3) bekezdés b) pontjára valamint az Abtv. 27., és 29. §-aira, és kifejtett indokainkra – *ellentétben az Alaptörvénnyel*. A Kúria ítélete a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség fennforgása miatt, és azért is, mert alapvető jelentőségű alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, *sérti az érintett indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait*.

Az indítványozó-felperes ezért kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria Kfv.II.37.070/2016/7 sz. ítéletét – az Alaptörvény 24. cikk (2) bek. d) pontja és (3) bek. b) pontja alapján őt jogával élve az ítéletet *semmisítse meg*.

Budapest, 2017. március 6.

Tisztelettel:

indítványozó képviselőjében:
Dr. Sándor István
ügyvéd

Mellékletek:

1. számú melléklet: ügyvédi meghatalmazás
2. számú melléklet: az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról szóló nyilatkozat
3. számú melléklet: jegyzőkönyv iratbetekintésről
4. számú melléklet: fényképfelvétel a felbontott pénztárgépről
5. számú melléklet: pénztárgép forgalmazásának engedélyezéséről szóló határozat
6. számú melléklet: tájékoztató levele a pénztárgép illegális működési módjának lehetőségéről
7. számú melléklet: pénztárgép forgalmazási engedélyének visszavonásáról szóló MKEH-MH/01205-010/2014/PT határozat
8. számú melléklet: elsőfokú döntés helybenhagyásáról szóló MKEH-JF-0034/1/2014 számú határozat
9. számú melléklet: másodfokú hatósági határozat elleni kereset
10. számú melléklet: 24.K.31.419/2014/8. tárgyalási jegyzőkönyv
11. számú melléklet: indítványozó-felperes előkészítő irata
12. számú melléklet: 24.K.31.419/2014/14. tárgyalási jegyzőkönyv
13. számú melléklet: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.31.419/2014/21. számú jogerős ítélete
14. számú melléklet: alperes felülvizsgálati kérelme

15. számú melléklet: Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.070/2016/7.
számú ítélete